Jaro III. Aprilo — Majo, 1922. Numero 8 — 9.

BULGARA ESPERANTISTO

ABONPAGO:
por Bulgarlando 20 levoj
por fremdlando 1·50sv fr.
Aparta numero 15 cent.

Monata organo de la
Bulgara Esperantista Societo.

АБОНАМЕНТ:
за Бжлгария 20 лева.
за странство 1 50шв.фр.
Отделен брой 3 лева

Препоржчано от Мин. Нар. Просв. за учил. библ. с окр. № 1870 от 27 ян. 1921 г.

LA IX KONGRESO DE LA BULGARAJ ESERANTISTOJ OKAZOS
LA 6 — 8 DE AUGUSTO, J. K., EN SOFIO.

Светски пжтешественик за Еспер.

В продължение на дванадесет дни от мес. март софийските есперантисти имаха помежду си светския пжтешественик, австралийски есперантист Перси Т. Б. Хждсон от Жклей (Виктория). Г-н Хждсон бе любезен да даде на нашия сжредактор г. Колев следните кратки сведения за своето пжтуване.

Наклонността кжм пжтешествуване се е зародила у мен още в детинство. Още твжрде млад аз имах случая да преживея рисковано пжтуване: заедно с баща си аз пжтувах от Англия до Австралия в продължение на 95 дни без прекжсване, с кораб на платна, бидейки през цялото време само вжрху вода и даже почти никак не виждайки земя. Преди около 30 год. семейството ми се пресели в Австралия. В 1904 г. с около 200 — 250 английски лири в джоба заминах за Америка, с намерение да

Mondvojaĝanto pri Esperanto

En daŭro de dekdu tagoj de monato marto la sofiaj esperantistoj havis en sia mezo la mondvojaĝanton, aŭstralian esperantiston S-ro Percy T. B. Hudson el Oakleigh (Victorio). S-ro Hudson estis afabla doni al nia kunredaktoro P. Kolev la sekvantajn koncizajn informojn pri sia vojaĝo:

La emo al vojaĝado ekĝermis ĉe mi jam en la infaneco. Ankoraŭ tre juna, mi havis okazon travivi riskan vojaĝon: kune kun mia patro mi vojaĝis de Anglujo ĝis Aŭstralio per velŝipo en daŭro de 95 sinsekvaj tagoj, restante dum la tuta tempo nur sur akvo kaj eĉ preskaŭ neniam vidinte teron. Antaŭ ĉirkaŭ 30 jaroj mia familio translokiĝis en Aŭstralion. En jaro 1904 kun 200 — 250 anglaj liroj en poŝo mi forveturis al Ameriko, kun intenco komenci mian mondvojaĝon, kun decido resti tie aŭ tie ĉi kelkan tempon kaj akiri

започна светското си пжтешествие, решен да оставам тук или там за известно време и с работа изкарвам необходимите средства за да продължавам пжтуването си.

По това време аз знаех само английски език. След като прекарах три години в разни места из северна Америка, на януари 1907 г. през Англия пристигнах в Париж. Веднага обаче трябаше да се разочаровам, защото констатирах, че английският език съвършено не е достатжчен да ми помогне в вжзнамеряваното предприятие. Наново аз се завжрнах в Америка и през следни три години пребродих останалата част от Сжедините Щати, Канада, Мексико и др.

Завжрнал се в Австралия, аз останах там няколко години, като сериозно се грижех да осигуря сжс спестяване средства за бждаще пжтуване. През това време имах случай да посетя част от Австралия и от околните острови. По-кжсно аз гостувах почти на всички океански острови, а през светската война посетих всички части на Австралия.

През пжтуванията си многократно сжм рискувал да бжда между диви и полудиви племена.

Ала силно вкоренилата се в мен мисжл за околосветско пжтуване не ме оставяше никога спокоен. Това бе моят идеал, целта на живота ми, а отлитането на годинките не еднаж ме е карало да се опасявам, че нё ще сполуча да я осжществя. Пари, доста или не, вече притежавах, но, за сжжа-

per laboro necesajn rimedojn por daŭrigo la vojaĝadon.

Tiutempe mi konis nur la anglan lingvon. Post pasigo tri jarojn en diversaj lokoj de norda Ameriko, en januaro 1907 tra Anglujo mi atingis Parizon. Tuj tamen mi devis malreviĝi, ĉar mi konstatis, ke la angla lingvo tute ne sufiĉas helpi min en la intencata entrepreno. Denove mi revenis Amerikon kaj dum tri aliaj jaroj tramigris la reston de Usono, Kanadon, Meksikon k. a.

Reveninte en Aŭstralion mi restis tie dum kelkaj jaroj, serioze klopodante certigi per ŝparita mono estontan vojaĝon. Intertempe mi havis okazon viziti parton de Aŭstralio kaj ĉirkaŭajn insulojn. Pli malfrue mi estis gasto al preskaŭ ĉiuj oceanaj insuloj, kaj dum la mondmilito mi vizitis ĉiujn partojn de Aŭstralio.

Dum miaj vojaĝoj multfoje mi riskis esti inter sovaĝaj kaj duonsovaĝoj gentoj.

Sed la forte enradikiĝinta en mi ideo pri mondvojaĝo neniam lasis min trankvila. Ĝi, estis mia idealo, la celo de mia vivo, kaj la forflugo de la jaroj ne unu fojon igis min timi, ke mi ne prosperos ĝin efektivigi. Monon, sufiĉe aŭ ne, mi jam po-

ление липсваше ми нещо по-важно: да владея освен бащиният още 2—3 други езици. Да ги изуча — това би значело да загубя целия си живот, та да не мога да свжрша накрай нищо.

Дойде обаче щастлив момент, момент, който винаги ще благославям. Преди близо пет години един приятел ми каза, че, ако искам свободно да посетя всички други страни най-вече в Европа, аз тряба да изуча международният език Есперанто. С готовност пожертвувах за този език по няколко часа ежедневно в проджлжение на 3—4 месеци и, аз мога искрено да заявя, че неоценими ползи сжм имал от него винаги до сега. Есперанто ми позволи да видя и узная много неща, които никой друг език не би могжл да достави на пжтешественика, чрез него аз сжм избегнал твжрде често експлоатацията, на която биват подлагани други пжтешественици, макар и да знаят няколко езици — аз сжм бил не между чужди, а между свои хора.

След всичко онова, що можах да наблюдавам хиляди пжти в разнн народи, струва ми се сжвжршено смешно, че се намират още хора, които се сжмняват за ползата от Есперанто, за неговата годност. Но толкова по-неизвиними са обаче делата на ония, които, разбрали вече нуждата от международен език, по начин срамен за честен човек се мжчат да подкопаят плодовете на мжчителен труд. Вместо да работят за самата идея, те се мж-

sedis, sed bedaŭrinde mankis al mi io pli grava: koni ankoraŭ 2—3 lingvojn krom la gepatra. Ellerni ilin — tio signifus perdi mian tutan vivon por povi fari en la fino nenion.

Venis tamen feliĉa momento, momento, kiun mi ĉiam benados. Antaŭ preskaŭ 5 jaroj mia konatulo diris al mi, ke, se mi volas libere viziti ĉiujn aliajn landojn, precipe Eŭropajn, mi devas lerni la internacian lingvon Esperanto. Kun preteco mi oferis al tiu lingvo po kelkaj horoj ĉiutage en daŭro de 3--4 monatoj, kaj mi povas sincere deklari, ke netakseblajn utilojn mi havis de ĝi ĉiam ĝis nun. Esperanto permesis al mi vidi kaj ekkoni multegon da aferoj, kiujn neniu alia lingvo povus liveri al vojaĝanto; per ĝi mi evitis tre ofte la ekspluatadon je kiu estas submetataj aliaj vojaĝantoj, kvankam bone konantaj kelkajn lingvojn—mi estis ne inter fremdaj homoj, sed inter konatoj.

Post tio, kion mi povis observi milojn da fojoj en plej diversaj popoloj, ŝajnas al mi tute ridinde, ke troviĝas ankoraŭ homoj, kiuj dubas pri la utileco de Esperanto, pri ĝia taŭgeco. Des pli nepardonindaj estas tamen la agoj de tiuj, kiuj, kompreninte la bezonon de internacia lingvo, laŭ maniero honta por honestaj homoj penas subfosi la fruktojn de peniga laboro. An-

чат да търсят, де възнамеряват да действуват есперантистите, та да попречат на техният успех и компрометират идеята въобще. Но уверявам, че само в някои страни на „цивилизована“ Европа аз видях подобни необмислени работи. Навсякъде другаде идистите и подобни тем са заслужено пренебрегвани, защото там хората се нуждаят от език, а не от играчки по научному поправяни.

*

В 1920 г. аз посетих Филипинските острови, Япония, Китай, Индокитай, Кохинхина, Сингапур и др. В всяка от тези страни посетих много градове, като почти навсякъде намирах есперантисти, предани, услужливи. В Япония аз останах повече от 7 мес. и посетих почти цялата страна. Вероятно не ще преувелича много, ако кажа, че нямаше място, дето да не съм намерил есперантисти; при все, че понякога те бяха нови, ала това съвсем не пречеше, да имам благодарение на тях по-ценни удоволствия, нежели ако бих се оставил само на моят английски.

Тук тряба да спомена факт от голямо значение: в Киото намерих около 60 души студенти, които бяха учили 6 — 9 год. английски и само 4 — 6 мес. Есперанто; с тех аз можах да се разбера на Есперанто по-добре, отколкото на английски.

*

След възвръщането си в Австралия, на 18 май 1921 г. наново отпътувах от Мелбурн за Европа. Тридесет и четире дни

stataŭ labori por la ideo mem, ili penas serĉi, kie intencas agi la esperantistoj, por malhelpi ilian sukceson kaj komprometi ĝenerale la ideon. Sed mi certigas, ke nur en kelkaj landoj de „civilizita“ Eŭropo mi vidas tiajn senpripensaĵojn. Ĉie aliloke la idistoj kaj similaj al ili estas meritite malatentataj, ĉar tie la homoj bezonas lingvon, sed ne ludilojn science riparataj.

*

En 1920 mi vizitis la Filipinajn insulojn, Japanujon, Kinujon, Jndokinujon, Koĥinkinon, Singapuron k. a. En ĉiu el tiuj landoj mi vizitis multajn urbojn, preskaŭ ĉie trovante esperantistojn, sindonajn, servemajn. En Japanujo mi restis pli ol 7 monatojn kaj vizitis preskaŭ la tutan landon. Eble mi ne trograndigos multe, se mi diros, ke ne estis loko, kie mi ne trovis esperantistojn; kvankam kelkafoje ili estis novaj, tamen tio tute ne malhelpis, ke mi havu dank' al ili multe pli valorajn ĝuojn, ol se mi estus lasinta min nur je mia angla lingvo.

Tie ĉi mi devas noti multsignifan fakton: en Kioto mi trovis ĉirkaŭ 60 studentojn, kiuj estis lernintaj 6 — 9 jarojn la anglan lingvon kaj nur dum 4 — 6 monatoj Esperanton: kun ili mi povis min kompreni en Esperanto multfoje pli bone ol en angla lingvo.

*

Post reveno en Aŭstralion, la 18-an de majo 1921 mi denove ekveturis de Melbourno al Eŭropo, Tridek kvar tagojn pli mal-

след това пристигнах в Лондон. След като посетих някои градове в Англия, аз заминах за Холандия, дето пжтувах две седмици. От там, заедно с пристигнали английски есперантисти и с холандски, отпжтувах за Дрезден, а от тоя град, с специалния трен, който носеше повече от 1000 есперантисти от разни страни, дойдох на XIII Универсален Есперантски Конгрес в Прага за да представлявам Австралийската Еспер. Асоциация.

После никога незабравимите дни, прекарани между есперантисти от повече от 40 народности, заедно с други есперантисти посетих Будапеща, Виена и отидох в Италия. Посетил много градове в тая страна, аз посетих сжщо най-важните градове и други места в Швейцария, Испания, Португалия и Франция. Без изключение на всякжде в тия страни аз намерих любезността на есперантистите. Есперанто предпочитах да употребявам много пжти даже и пред неесперантисти, защото бивах по-добре разбиран, отколкото ако бих говорил английски.

От Марсилия отидох в Атина (единствения град в Европа, дето немах случай да срещна есперантист), а от там за Египет. Тук посетих няколко града; в Александрия намерих твжрде многочислена есперантска група, чиито членеве са от най-различни народности. В Палестина посетих всички места, за които говори библията. Тук нинтереса кжм есперанто е доста силен. В Яфа (Сирия) аз бех пак между есперантисти.

frue mi atingis Londonon. Vizitinte kelkajn urbojn en Anglujo, mi forveturis al Holando, kie mi vojaĝis dum du semajnoj. De tie, kune kun alvenintaj anglaj esperantistoj kaj kun holandaj, mi iris al Dresdeno kaj de tiu urbo, per la speciala vagonaro portanta pli ol 1000 diverslandajn esperantistojn, mi venis al la XIII Universala Esper. Kongreso en Praha por reprezenti la Aŭstralian Esp. Asocion.

Post la neniam forgeseblaj tagoj pasigitaj inter esperantistoj de pli ol 40 nacioj, mi vizitis kune kun aliaj esperantistoj Budapeŝton, Vienon kaj iris al Italujo. Vizitinte multajn urbojn en tiu lando, mi vizitis ankaŭ la plej gravajn urbojn kaj aliajn lokojn en Svisujo, Hispanujo, Portugalujo kaj Francujo. Senescepte ĉie en tiuj landoj mi trovis la afablecon de la esperantistoj. Esperanton mi preferis uzi multfoje eĉ antaŭ neesperantistoj, ĉar mi estis pli bone komprenata, ol se mi parolus la anglan lingvon.

De Marseille mi iris Atenon (la sola urbo en Eŭropo, kie mi ne havis okazon renkonti esperantiston), kaj de tie al Egipto. Tie ĉi mi vizitis kelkajn urbojn; en Aleksandrio mi trovis sufiĉe multnombran esperantistan grupon, kies membroj apartenas al plej diversaj nacioj. En Palestino mi vizitis ĉiujn lokojn, pri kiuj parolas la Biblio. Tie ĉi la intereso al Esperanto estas sufiĉe forta. En Jafa (Sirio) mi estis ree inter esperantistoj. De Bejruto mi

От Бейрут пжтувах за Триполи, Александрета Месина, остров Кипжр, Мала-Азия, о. Родос, Цариград. Главно в последния град, дето останах повече от седмица, можах да използувам Есперанто.

От Бжлгария аз ще замина за Сжрбия, а от там ще ида в Румжния, Полша, Германия, Белгия, Англия. От Англия ще отпжтувам за Дания, Норвегия, Швеция, Финландия (за да присжтствувам на XIV Унив. Еспер. Конгрес), Естония, Литва и отново през Англия смятам в края на годината да бжда в Австралия. Там ще остана 3—4 мес. и ще отпжтувам за Южна Америка.

*

Приближавайки се кжм Бжлгария, аз бях обхванат от особени чувства. Винаги в паметта ми бяха увещанията на мои познати и сжпжтници: „голям риск ще направиш, ако идеш в балканските страни", или „не отивай там, защото нито хотели, нито пжк други нуждни удобства ще намериш" и пр.. Аз бях убеден, че тук ще намеря нещо като диваци, постоянно в крамоли и войни.

Но, каква изненада! В тая страна аз намерих хора, хора не по-малко добри от ония в много други страни. Сигурно е, че за да се убедя в това, единственото средство бе пак Есперанто. Благодарение на това, че веднага след минаване границата аз бях щастлив да срещна любезни есперантисти, а главно, че през време на стоенето ми в София бях почти всеки момент сред есперантисти, от тая страна аз ще за-

veturis al Tripolio, Aleksandreta Mesina, ins. Kipro, Malgranda Azio, ins. Rodoso, Konstantinopolo. Precipe en la lasta urbo, kie mi restis pli ol semajno, mi povis utiligi Esperanton.

De Bulgarujo mi forveturos al Serbujo, kaj de tie mi iros Rumanujon, Polujon, Germanujon, Belgujon, Anglujon. De Anglujo mi forveturos al Danujo, Norvegujo, Svedujo, Finlando (por ĉeesti la XIV Univ. Esp. Kongreso), Estonujo, Litvujo kaj denove tra Anglujo mi intencas je la fino de l'jaro esti en Aŭstralio. Tie mi restos 3 — 4 monatojn kaj forveturos al suda Ameriko.

*

Alproksimiĝante al Bulgarujo, min kaptis iaj apartaj sentoj. Ĉiam en mia memoro estis la admonoj de miaj konatuloj aŭ kunvojaĝantoj: „vi faros grandan riskon, se vi iros en Balkanlandojn" aŭ „ne iru tien, ĉar nek hotelon, nek aliajn bezonaĵojn konvenajn vi trovos" k. a. Mi estis konvinkita, ke ĉi tie mi trovos kvazaŭ sovaĝulojn, konstante en tumultoj kaj militoj.

Sed, kia surprizo! En tiu lando mi trovis homojn, homojn ne malpli bonajn ol tiuj en multaj aliaj landoj. Certe, por konvinkiĝi en tio, la sola rimedo estis ree Esperanto. Dank' al tio, ke tuj post la transpaso la landlimon mi estis feliĉa renkonti afablajn esperantistojn kaj, precipe, ke dum mia restado en Sofio mi estis preskaŭ ĉiumomente inter esperantistoj, de tiu lando mi konservos unu el la plej bonaj rememoroj de mia

пазя един от най-добрите спомени от пѫтешествието си. В София намерих за виждане може би по-малко нежели в други градове; — бидейки твѫрде уморен, аз не посетих други градове в страната, нарочно желаех да остана за няколко дни малко нещо далеч от скитането по цял ден из града, измежду забележителности. Но, в продѫлжение на тия дни аз видях, чух, узнах между софийските сѫидейници неща не по-малко интересни и важни.

Напущайки Бѫлгария, изповядвам, че у мен още повече се затвѫрди убеждението, за грамадната стойност и пѫлна годност на нашият език.

На всички софийски есперантисти изказвам своята най-искрена благодарност, заради техния любезен прием и направяне приятно пребиваванието ми.

Перси Т. Б. Хѫдсон.

vojaĝado. En Sofio eble mi trovis por vidi malpli ol en aliaj urboj; — estante iom tro laca, mi ne vizitis aliajn urbojn en la lando, intence mi deziris resti dum kelkaj tagoj iom for de tuttaga vagado tra urbo, inter rimarkindaĵoj. Sed, en daŭro de tiuj tagoj mi vidis, mi aŭdis, ekkonis inter la multnombraj sofiaj samideanoj aferojn ne malpli interesajn kaj gravajn.

Forlasante Bulgarujon, mi konfesas, ke en mi ankoraŭ pli firmiĝis la konvinko pri la granda valoro kaj plena taŭgeco de nia lingvo.

Al ĉiuj sofiaj esperantistoj mi esprimas mian plej sinceran dankon por ilia afabla akcepto kaj agrabligo de mia restado.

Percy T. B. Hudson.

Pri la lektoroj de Esperanto.

Baldaŭ jam venos la fino de l'unua lernjaro de enkonduko de nia kara lingvo en la gimnaziojn. La fakto mem estas por la bulgara kaj eĉ por la tuta esperantistaro granda kaj triumfa sukceso. Sed tio estas nur de unua rigardo, netuŝante la demandon profunde kaj neekesplorante ĝin detale! Sed vera esploranto kaj observanto devos vidi, ĉu la rezultoj povis pravigi la esperojn kaj kompensi la laboron de la lektoroj.

Laŭ mia opinio, la instruado estos fruktoporta, nur se povus plenumiĝi du problemoj kaj konforme tion, la sukceso estos, ĉu granda, ĉu malpli granda.

Jen estas tiuj du problemoj:

1. La lektoro de esperanto (instruisto) en gimnazio devas esti homo kun aŭtoritato kaj esti ŝatata kaj e k a m a t a de siaj lernantoj.

2. La lernantoj mem devas havi rajton, oficiale donitan, pri grupiĝo.

Ĉi tiuj du solvoj estas tre gravaj kaj kunligitaj.

1. La lektoro devas igi (kompreneble, se estas tia laŭnature) la lernantojn ekami lin: la instruado de esperanto estas fakultativa, kaj se li estus malvarma, nekomunikema homo, ili — la lernantoj — ne havos la emon eklerni la lingvon. Li povas senhalte al ili paroli pri sanktaj kaj belaj idealoj de nia lingvo, sed sole tiu ĉi, kiu ne konas la animon kaj karakteron de lernanto, li povas pensi, ke la parolo estas jam sufiĉa! . . . Sed tio koncernas ne nur lernanton, sed ĝenerale bulgaron! — De mia dekjara esperanta agado en Vidin (antaŭ mi estis ĉi tie neniu esperantisto) mi konvinkiĝis pri unu: — oni devas unue gajni la koron kaj animon kaj poste pruvadi kaj kredigi . . .

Sed kiamaniere la lektoro povus igi lernanton ekami lin? — Tiun demandon, kvankam malfacilan, oni povas mallonge respondi: „Tio ĉi dependas de l'animo kaj de la karaktero de la lektoro . . ." Kaj se la lektoro laŭ naturo ne havas tian karakteron, kompreneble li ne povos altrudi ĝin al si.

Kaj pro tio:

a) La Centra Societo devas kolekti de ĉiuj esperantaj lektoroj, en la fino de la lernjaro, informojn pri l' atingita sukceso,

b) La lektoroj devos sciigi, ĉu ili ĝuas je ĝojo de lernantoj kaj

c) La lektoroj devos diri la veron, — ĉu jes, aŭ ne, kaj laŭ tio, por la sukceso de nia kara lingvo, ili mem devos proponi sian eksiĝon de tiu ofico, aŭ sian reston!

Kelkajn jarojn ni tiel travivos ĝis ni sukcesos.

2. Koncerne je la dua problemo, estas tre necesa permeso al lernantoj pri grupiĝo, pro tio, ke, disiĝontaj, ili iom post iom malpli interesiĝos pri la lingvo kaj forgesos la akiritajn sciojn. Kaj ju pli frue ni gajnos tion, des pli baldaŭ ni sukcesos sur la vojo de nia laborado. Tiu solvo dependas multe de B. E. Societo.

Ni esperu, ke Bugara Esperantista Societo plenumos sian taskon, kaj ankaŭ ke la esperantaj lektoroj konscience plenumos sian devon antaŭ la altaro de la komuna afero!

Vidin
10. III. 922.

Vlad. Lazarov
Lektoro de esp-to en Vira Gemnazio.

Printempo.

Jam pasis la vintro malvarma,
Glacioj fandiĝas,
Kaj venis printempo la ĉarma . .
Estaĵoj moviĝas.
Freŝeco, mirindaj odoroj,
Natur' vekiĝanta . . .
Kantado kaj ĝojo en koroj
Ĉe sun' leviĝanta!

Verdaĵo la teron kovradas
Kaj ŝajne ridetas . . .
Paŝtisto sur kampo kantadas.
Venteto bloveta̧s.
Printempo! La vivon vi portas!
Kaj kiam vi venas
Mi sentas: la Mondo ne mortas,
Ĉar iu ĝin benas . . .

Pleven **Sim. M. Simeonov.**

---

* * *

de Peju K. Javorov.

La folio forŝirita —
dio scias sole
kien vento
ĝin forblovis . . . . Orf' sin trovis
same fore.

La folio forgesita
dormas en val' ia . . .
Ĉu atendas
Orfon koro, ke li ploru
pri land' sia?

Trad. **Ivan Dobrev.**

Orfa kanto

de Dimĉo Debeljanov.

Milito se forglutos min,
neniun trafos ja malĝojo —
patrinon perdis mi, — edzin',
amik' ne trovis sin sur vojo.

Sed mia ne ĉagrenas kor' —
mizere vivis tre la orfo
kaj eble li ĝisvivos por
konsolo en triumf' al morto.

Voj' mia plenas je malgaj';
en mi mi portas mian riĉon: —
abundas mi je ĝojo kaj
ĉagren' plenigas la feliĉon.

Foriros baldaŭ mi el mond',
samkiel venis mi — sendoma,
trankvila — kiel kanta ond'
vekanta revon senbezonan.

Trad. **Cv. Stajkov.**

ELIN-PELIN.

Elin-Pelin estas pseŭdonimo de la bulgara verkisto Dimitr Ivanov.

Li estas unu el la plej bonaj bulgaraj beletristoj de nia tempo. Naskita en vilaĝo Bajlovo, estinte dum kelkaj jaroj ankaŭ vilaĝa instruisto, li bone ekkonis la vivon de la kamparanoj kaj ĝin li majstre, kun multa amo, kun humoro, intime kaj kun simpleco pentras en siaj rakontoj.

Lia nomo estas konata ankaŭ al la esperantistoj alilandaj. Kelkaj el liaj rakontoj en esperanta traduko aperis ĝis nun en esperantaj gazetoj.

Dum la jaro kuranta pleniĝas jam 25 jaroj, de kiam li komencis sian literaturan agadon. Liaj ŝatantoj preparas lian jubileon, kiu estos tre populara, ĉar Elin-Pelin estas ankaŭ populara, amata kaj ŝatata de la bulgara popolo.

Alaŭdo

de Elin-Pelin.

En la kampo, sur la vojoj kaj sur la grenkampoj, estis multaj homoj, kaj ĉiuj parolis pri sia malfeliĉo, kaj ĉiuj estis malkontentaj unu je alia.

Ilin aŭdis malgranda alaŭdo, kaj ĝi estiĝis malgaja.

Kian nemezureblan vastaĵon, kiajn arbarojn, kampojn kaj marojn la alaŭdo estis vidinta — kaj ĉie homoj, kaj ĉiam malfeliĉaj.

Unu matenon la alaŭdo sin levis kaj kun kanto ekportis sin al la ĉielo.

Feliĉa alaŭdo!

Ghi volis iri al Dio, por kanti al li kaj peti feliĉon por la homoj. Ghi estis preta doni sian tutan liberecon. Ke Dio ankaŭ donu unu parteton de sia trankvileco. Por la homoj tio estos eĉ multa.

Tiu ĉi malgranda alaŭdo, forgesinta sin en sia grandioza penso, alporti feliĉon al la homoj, ne sentis lacecon, sed nur flugadis kaj kantadis.

Ghi kantis el sia tuta delikata koro, verŝis sian tutan varman animon.

Kaj ju pli alte sin levis ĝi, des pli alta estiĝis la ĉielo.

Sed la alaŭdo ne malesperiĝis.

Pli alten sin levadis ĝi kaj en ĉiam pli granda sinforgeso ĝi kantadis.

Kaj krevis la kantema koreto de la bona alaŭdo. Defalis movemaj flugiloj. Flueto da sango ruĝigis ĝian beketon.

Ghi falis senviva meze de l' kampo.

Kaj neniu aŭdis ĝian kanton. Nek la feliĉa Dio sur la ĉielo, nek la suferantaj homoj sur la tero.

Pleven. Trad. **Petr Iv. Viŝnev.**

Есперантска трибуна.

9. (Продължение).

Нека прочее видим нововъведенията, предложени от същия този критик на реформите, за да разберем, защо есперантистите ги намериха за назадничаво явление в езика.

Най-напред Идо желае да въведе етимологичен правопис, наместо фонетичният есперантски (един звук—една буква). И при наличността на буквите **k, g, v**, той въвежда **qu** и **gu** (гв): aquo, linguo. Това безспорно прави езика по-труден. Мотивът им, че познавачите на латинският език се възмущавали от „варварския" правопис **lingvo, akvo,** иде да покаже ясно, че идо иска да бъде не практично средство, а „твърде хубава примамка"[1]). А че утре същите латинисти ще се отвратят и от формите **filozofio, fonetiko** и т. н. — за това държат ли сметка идистите? Тогава по същата логика ще трябва да почнем да пишем **philosophio, phonetiko, theatro** . . . а по-сетне и **porco, crono** и пр. и пр. . . Дали тези латинисти биха отрекли руският език, за дето в него се пише **квартира** а не **quартира**? Дали русите зарад такива „учени" биха се съгласили да си обременят правописа с нови букви? Дали най-сетне само Есперанто трябва да трепери пред виковете на подобни критици и да се нагажда по тяхните предпочитания? — Който не може да търпи един логичен прост фонетичен правопис (за какъвто въздишат много народи и който е насъщ за един международен език)—за такъв човек не се създава международен език.

Същите мисли важат и за буквите **x** (покрай **k и s**) и **w** (покрай **v**: vesto-дреха westo-запад, се изговарят все **весто**). При това, когато **ks** се случи в сложна дума, на която първата съставна част свършва на **k**, а втората почва с **s**, тогава не се пише **x**, а **кs**; като се вземе пред вид и това, че ученика ще трябва да помни, кога **x** се чете **ks** (**expozo**) и кога **kz** (**exemplo**) (и изключението: **maxim** е максим а не макзим), правете заключение, до каква сложност се стига, в желанието да се угоди на тези, които не се нуждаят от международен език.

И в ударението идо внася изключения. Общото правило е, че ударението пада на **предпоследната** сричка. Обаче в ин-

1) **Un bien beau leurre — Tre bela trompiloglio**, от **L. de Beaufront, Paris 1907.**

финитива и в повелит. наклонение то пада на **последната**, а в думи, които свършват на **io** (**ia, ie**) и **uo** (**ua, ue**) — **предпредпоследната** (т. е. на третата от края).

Идо въвежда **три** синтетични инфинитива (сег. вр. dormar, м. вр. dormir, бъд. вр. dormor). Това само по себе си е архаизъм, изкопан от античните езици и с нищо неоправдан в език, създаден върху основата на езиците от нашия век, който трябва да бъде **лесен и практичен**. Не е работата само да се **заучи** едно правило, а и да се **разбере** и **прилага**. В това отношение колцина ли идисти употребяват правилно времето на инфинитива?

Идо увеличава личните местоимения с още **пет** (в ед. ч. за 3. лице **неопределен** пол **lu**, **учтива** форма за 2. лице ед. ч. **vu**, мн. ч. 3. ч. общо **li** и с различие на родовете **ili, eli, oli**). Нима Есперанто и всички езици, които имат само необходимите осем лични местоимения (аз, ти, той, тя, то, ние, вие, те) не доказват най-хубаво, доколко излишни са новите пет и доколко това прави сложен и труден международният език?

Пак Есперанто прекрасно доказва, че може си служим напълно с **минимума** показателни, въпросителни и притежателни местоимения, а идо въвежда голям брой нови, паралелни, с родово различие и пр.

Идо въвежда окончание за мн. ч. на съществителните i (homo — homi). Това предизвиква изменение на инфинитивното окончание (dormi — dormar) а то пък влече изключение от общото правило за ударението (виж по-горе). Не може още да се установи, доколко това носи подобрение, и доколко това подобрение заслужава да се въведат две нови правила в езика, с което той става по-труден.

Същото правило предизвиква несъгласуване между съществителното и прилагателното по число: bona homo, bona homi. Но тук идистите дойдоха до едно заплетено положение: когато прилагателното се употребява самостоятелно и трябва да бъде в мн. ч., как ще се изрази това? За да преодолеят тази пречка, те въведоха две нови правила: едното, да има мн. ч. на члена (la — le) и той да се употребява пред прилагателното в такъв случай; другото, да се употребява в речения случай bonai; и тъй три форми за мн. ч. на прилагателното: bona homi, le bona, bonai. И тук може да се поспори, дали се компенсира усложнението с опростяването. Защото това правило носи и едното и другото!

Едно опростение, което не може да се отрече в идо, е, че се ограничава употребата на **винителния падеж**, като се прави незадължителен [1]) Но ако тази форма е трудна и не-

[1]) Някои идисти схващат това като премахване на вин. пад. Обаче да се премахне съвършено тази форма от езикът е невъзможно. Как ще се преведат тогава следните два прости израза: тези, които познавам и тези, които ме познават?

практична, нима живота ще я остави? — Хората ще почнат неволно да я пропущат, дето от нея не се чувствува нужда, и тя само по себе си ще ограничи своята служба. И дали на някой есперантист е било забранено до днес да се нарича такжв и да употребява езика за туй, че пропущал винителния падеж? Тжй че тук фактически, в обикновената употреба на езика, не сме далеч от това, което искат идистите. А пжк че вжобще да се исхвжрли сжвсем от езика винителния падеж не може, това се доказва от факта, че и самите идисти не се осмелиха да сторят това.

Не можем да не споменем нещо и по вжпроса за словопроизводството, по който истинските есперантисти и приятелите на идовата форма сжщо не могат се сжгласи. Да се сжздаде език, в който да има математическа точност и строго ограничен обем на всяка дума е немислимо [1]). Такжв език би бил труден до невжзможност. Па и това сжвсем не би било предимство на езика, защото той ще бжде освен мжчен, но и нюансирането на думите ще бжде невжзможно и той не ще бжде годен за художествено творчество. Вжв всеки език думите имат повече или помалко широк обем, а в изречението, сжчетани с други думи (от контекста), приемат последното си значение и отенжка си. Това е естествено. То е и последното становище на езикознанието. Точността и логичността в международният език трябва да бждат прокарани в такава мяра, че да не пречат на практичността му. Идистите обаче пожелаха да засилят тези две качества, като вжведоха в езика още 16 представки и наставки. (Няколко от последните се употребяваха, употребяват се и до днес от някои есперантисти; такива са: mis, oz. iz, end, retro; обаче болшинството от есперантистите намират, че и само сжс старите може прекрасно да се задоволят, и предпочитат да видят езика полесен, макар и с по-широкообемни думи). Ние знаем, че и още толкова наставки да вжведат идистите, езика пак ще си остане далеч от непостижимата цел, която впрочем не заслужава и да се гони; да стане математично точен. И какво се постигна в идо? Езика стана по-мжчен, скова се, стана тежжк за говор (защото човек трябва с този куп наставки и представки да прецизира речта си, или пжк да ги пренебрегва и да ги остави само на книга, като в сжщност употребява езика есперантски), и пак в края на крайщата, като се посочиха ред неточности и в идо, Кутюра бе пнуден да признае: „Безполезно е да се спори за думата **belo** (с значение на личност) от **логично** гледище, защото ние винаги сме казвали, че тя е само **условно сжкращение** [2]) .... **сигурно „belo“ не**

[1]) Пжлна и абсолютна, неразтеглива логичност едва ли има и в математиката: спомнете си математическите софизми!

[2]) Сжвсем друго обаче се казва в неговата „Reformo justigata“

значи само по себе си „хубав мжж“ (сп. Progreso, мартенската книжка от 1911 г). А тжй мислят и сжщинските есперантисти: че абсолютната логика трябва да отстжпи пред практичността

За да се види, до каква заплетеност може да се стигне с тази сложна система на прекалено количество наставки и представки, нека приведем този пример: когато един есперантист запита, как би следвало да се каже на идо названието „Internacia Scienca Revuo. oficiala monata organo de la Internacia Scienca Asocio Esperantista“, идистите тжй го наредиха „Internaciona Cienca Revuo, oficial omnamonata organo di la Internaciona Ciencal Asocio Esperantista“. — Отгадайте, защо имаме еднаж cienca, а друг пжт ciencal, а след като отгатнете, кажете, дали се наемате да спазвате такива правила.

Че идовата форма само прави езика по-тежжк и сложен, това го константират и нови есперантисти:

През 1918 год. френския писател Ромен-Ролан се изказа в полза на международният език вжобще, но се вжзджржа да се произнесе окончателно, коя форма на Есперанто е за предпочитане. В 1919 г., след като бе проучил и сжщинският Есперанто и Идо, писа: „С течение на времето моите предпочитания паднаха напжлно вжрху Есперанто, който, по-малко тржрд и научно сжвжршен от идо, е несравнено погжвкав, по-силно способен да изрази нюансите на мисжлта, по-жив и поетичен“ [1]) (Из писмо до редакцията на в. Le travailleur espèrantiste).

Сжщо и друг френски сжвременен писател, Анри Барбюс, след като се занима с тези две форми на Есперанто, отхвжрли идовата и и се спря на сжщинският Есперанто. В едно негово окржжно писмо, писано на есперанто и рззпратено до националните организации на бившите фронтоваци (между тях и на бжлгарската комунистическа организация на инвалидите), той, като им препоржчва есперанто, казва: „Не се полжгвайте по разни подобрени форми на есперанто; по-лека и по-добра форма от сжщинската няма да намерите“.

Идо засегна и речника, като се помжчи под претекст на разтегливото понятие максимум международност да замени германски и славянски думи с французки и латински (естествено, такжв език за французите ще бжде по-лесен) Отначало той смени много есперантски думи с нови, или пжк измени малко гласежа на някои. После се повжрна, та прие отново старата форма за някои от тях. (Напр. еспер. дума linio стана lineo, после пак linio; сжщо и думите: lenso — lento и пак lenso, korto — kurto — korto, konsolo — kunsolo — konsolo и пр). Това подкрепя изказаната в началото на тази статия мисжл, че ще се тржгва по погрешни пжтеки и ще има вржщане кжм старото положение. Идо обременява речника с много ненужни думи, които могат да се произведат: срещу juna (млад) имаме olda (стар) сжщо и

alta — висок, basa — нисжк, granda — голям, mikra — малжк, forta — силен, febla — слаб, dika — дебел, dina — тжнжк,

---

1) Някои идисти, като сжзнават това, заявяват, че международният език не може и не бива да служи за литература и худож. творчество. Други идисти пжк се опитват да пишат стихове; между тях и самия де Бофрон.

sana—здрав, malada—болен, richa—богат, povra—беден, amar —обичам, odiar—мразя, и пр. и пр.

Освен **infanto**, идо вмъква и думата **kindo**, когато се говори за дете - чедо. И ред други „тънкости", без които много езици прекрасно си минават.

И все пак, въпреки че идо вмъква толкова много нови думи, в някои отношения не може да бъде тъй изразителен, като есперанто. В идо **kordo** значи и **корда** и **връв** (есп. kordo и ŝnuro); тъй че на идо израза „кордата на контрабаса прилича на връв" ще се каже: „la kordo di kontrabaso similesas kordo" (на същинският есперанто: la kordo de kontrabaso similas ŝnuron). Глаголът **atingar** значи **достигам** и **улучвам** (есп. atingi и trafi); тъй че в изразът „улучиха го, когато той стигна до прага" и двата глагола **улучиха** и **стигна** ще се предадат с една и съща дума: atingis. Бихме могли да наведем още ред подобни примери, като доказват, че в тази форма на Есперанто, която предлагат идистите, речника се увеличава за да стане по-лесен за французите, **а не за да се постигне точност.**

Твърде често някои идисти, за да докажат, че тяхната реформа внася по-голямо благозвучие в есперанто, поставят паралелни текстове на идо и на есперанто и броят разните звукове в единият и в другия текст. Някои пък есперантисти правят същото, като избират неблагозвучни изрази на идо. Само един невежа обаче може да не знае, че абсолютни закони за езиково благозвучие няма: което се харесва на маджарите, то се вижда грубо на французите и пр. [1]). **Всеки език, който се говори без затруднение, има една относителна звучност.** Трябва да се знае още и че от начина на произнасянето зависи звучността. От друга страна във всеки език можем да намерим неблагозвучни изрази (напр. есперантският израз „Vi jam aŭdis, ke onklo atendas" ще се преведе на български „ти вече чу че чичо чака"; ами идовото kreskeskar дали е благозвучно?)

И в още едно отношение не могат се съгласи есперантистите с идистите: да се даде правото на един върховен комитет от няколко души да решава изменения в езика, когато и каквито намери за добре. Де е гаранцията, че езика ще бъде винаги в ръцете на сериозни хора? — Идистите си избраха такъв комитет: това е тяхната **академия**. Първите годишнини на идовият орган „Progreso" са пълни със списъци на все по-нови и по-нови изменения, които академията почна с една преголяма ревност. Доколко е рисковано да се повери

---

1) Дори в разните диалекти на един и същ език не се следват едни и същи предпочитания. Докато едни от българските говори избягват зева (хиатоса), като вмятат х или в (аз хи казах — аз и казах; онясен — воняден), други говори обичат зева и го създават (суо дрео яороо — суко дърво яворово).

на такжв комитет сждбата на езика, нека покажат следните примери:

Решение № 205: Приема се lor като предлог сжс значение „вжв времето на"; наречието lor става lore; с 10 гласв за.

Решение № 268: Приема се lore като наречие вместо lor; сжс 7 гласа за, 1 против, 2 за alore

И тжй след като са изменили 53 думи от пжрвото решение от (205 до 267), подлага се **втори пжт** на гласуване сжщото нещо, и нито един от десетте академици не се сеща, че вече е решено еднаж това; при туй пжрвия пжт десетте гласуват за, а втория пжт само 7, един вече е против, а двама искат нова форма: **alore!**

Друг пример:

Решение № 41: Приема се думата cimitero, с 8 за 1 не.

Решение № 256: Приема се повторно разискване за думата cimitero, с 7 за, 3 не.

Нека всеки си прави заключение сега, защо есперантистите не поверяват езика на подобни академии и защо са тжй предпазливи в тая посока.

Ние още веднаж трябва да напомним, че **недостатжците на есперанто са незначителни и далеч не са от естество да спжват езикжт и да го правят негоден.** И като имат пред вид, че идовите изменения лишават езика от ред ценни качесства и го усложняват, само за да се хареса той на шепа латинисти и умствени аристократи, есперантистите с пжлно право считат идо за назадничав, ретрограден проект, а есперанто за един прогресивен, демократичен език. Някои есперантисти, помамени от „твжрде хубавата примамка" поработиха няколко време с идовата форма на есперанто и се вжзвжрнаха пак кжм сжщинската (такива са L. E. Meier, A. Kofman и др.). Ето един от тях — Edouard Wenk — бивш председател на швейцарското дружество на идистите, какви причини излага за вржщането си кжм сжщинската форма на есперанто:

Като председател на швейцарското идово дружество, аз твжрде често имах случай да констатирам, че от няколко години идо стана все по и по-труден и заплетен вследствие на честите изменения, предлагани от академията на привжржениците. Повечето от идистите, а главно тези, които по-основно са проучили работата на академията, са се убедили, че днешният идо не е вече опростен есперанто, но че напротив есперанто би могжл да се нарече опростен и подобрен идо. . ." (Вж. сп. Esperanto, г. XVII, бр. 2, стр. 33)

Ние есперантистите трябва да заявим, че докато идо и другите подобни проекти се задоволят да бждат само едни **кабинетни теоритични опити с есперанто**, те могат да се считат за полезни явления. Те ще изследват, кое би могло и кое не да се подобри, до кжде може да се стигне по известен пжт на подобрения и пр. Един ден от техните опити все ще се вжзползува есперанто. Хубавото и полезното, което те биха установили, ще повлияят в еволюцията на есперанто и неусетно ще се вмжкнат; най-сетне те биха могли да послужат и на оная компетентна комисия, която, според някои espe-

рантисти, може би ще бжде упжлномощена от правителствата, след като есперанто се вжзприеме от тех, да му даде последна официална форма. Разбира се, това може да се отнася само за евентуално добрите страни, които биха се предложили, а не и за тези, които правят езика „твжрде хубава примамка“ за една шепа хора.

Но когато един идист излезе от рамките на кабинетните занятия и иде да попречи на есперантистите, като казва на публиката: „чакайте, не е тази форма на есперанто, която ще се приеме“, тогава той вжрши **престжпление** спрямо делото на международният език вжобще. Защото, **ако успее** да постигне нещо с думите си, този успех ще бжде, че от сто души убедени осемдесет **ще чакат** наистина, не ще се решат да приемат есперанто нито в тази, нито в другата форма. А това забавя с една крачка прогреса на делото за международен език. И това го виждат не само есперантистите, а и хора, стоящи по-далече от активната пропаганда на Есперанто.

Ето що четем в доклада до Парижката тжрговска камара (когато тя вжведе Есперанто в парижките тжрговски училища):

„Остроумието в методата, която Заменхоф е сжблюдавал, тжй е увлекла умовете наклонни кжм математика, та някои са повярвали, че могат безопасно да усжвжршенствуват до безкрайност това орждие.

От тук се е зародило отцепничеството, наречено идо, което обжрна вниманието и на комисията. Обаче тя скоро разбра ясно, че това тжй наречено усжвжршенствуване е само едно осложняване, което е забавило разпространението на Есперанто, като е смущавало духовете в обществото“.

В 1918 г. английското правителство бе натоварило комисия от специалисти, която да проучи и докладва положението на модерните езици в училищата на Англия и средствата да се засили и подобри тяхното изучване. В обемистия доклад на комисията, представен на парламента, два параграфа са посветени на изкуствените езици (§ § 71 и 72). В § 72 се казва между другото: „Всесветски език се нуждае от непроменчивост, която е постижима само при международна спогодба. Ние констатирахме, че повече или по-малко годният от Есперанто Идо за сега представлява една опасност за такава спогодба, каквато е осжществил Есперанто. Подобни схизми ще премахне само налагането на компетентен авторитет, който или ще одобри, или ще отхвжрли предложените прибавки или реформи“.

Когато през 1921 г. Финландския парламент решаваше да субсидира есперантската организация вжв Финландия, някои предложиха да се подели субсидията между есперантисти и идисти, обаче парламента реши да даде подкрепа само на сжщинският Есперанто, като мотивира решението си с това, че да подпомогнеш в такова дело отцепничеството значи да работиш против делото на международният език. Тази година парламента по сжщите мотиви реши сжщото.

У нас проф. Др. Ив. Д. Шишманов пише за Идо: „Още не е време да се вжршат промени в изобретението на Заменхофа. Вече от чисто практично-политични сжображения, добре е, да не се правят опити вжрху едва закрепеното дело". [1])

Най сетне нека споменем, че се намериха трезви идисти, които сжщо схванаха тжй вжпроса; това бяха идистите-участници в светския конгрес на международните сжюзи, в Брюксел 1920 год. (Congrès mondial des Associations Internationales), които, като разбраха, че тяхната намеса ще докара само да не се приеме есперанто от конгреса, **и нищо повече,** и че от това делото за международен език **само ще загуби,** сжгласуваха действията си с тези на есперантистите, и конгреса прие резолюция в полза на есперанто, в която е казано следното:

„... Всички, които сжзнават необходимостта от международен език, да се присжединят кжм значителното движение, което се стреми да разпространи есперанто, като се отложи всяко подобрение (изменение), което би се оказало необходимо, до когато международният език бжде официално приет от правителствата".

Какво следва от всичко? — Че **един истински приятел на делото на международният език трябва днес за днес да приеме Есперанто такжв, какжвто си е, като в името на великата идея жертвува личните си предпочитания и прищевки.** И, като работи за преуспяването на международният език в тази конкретна форма, нека той знае, че тя може да се измени само когато за това се сждадат условия, когато това стане безопасно за цялото дело и когато нововжведенията бждат изпитани от отделни лица, в кабинетни занятия, и се докаже че носят **истинско подобрение.**

А. Д. А.

По горните вжпроси е писано твжрде много на всички езици. Писано е и в бжлгарските есперантски списания. Като най-обстойно сжчинение препоржчваме книгата на руският есперантист B. Kotzin: Historio kaj teorio de Ido (преведено е и на немски и чехски); сжщо и краткото изложение на G. Gauterot — Esperanto kaj Ido

---

Ако всеки един от абонатите на В. Е. си направи нищожния труд да запише само един нов абонат, за двадесет лева ние всички ще четем не десет, а дванадесет книжки от списанието. Нима е невжзможно да се постигне това?!

---

[1]) Д-р Ив. Д. Шишманов — Вжзможен и нужен ли е един международен помагателен език. София, 1912.

ИДО = ЕСПЕРАНТО УПРОСТЕН (?!)

В есп.: само едно ударение
В идо: три вида ударение

В есп.: само един определителен член
В идо: два такива

В есп.: само един инфинитив
В идо: три инфинитива

В есп.: само едно правило за множ. чис.
В идо: три правила „

В есп.: само едно правилю за винит. падеж
В идо: три правила „

В есп.: само 9 лични местоимения
В идо: 14 „ „

В есп.: само 32 представки и наставки, с неофициализираните още, но употребявани и то главно в научни работи стават 35-36.
В идо: 48 представки и наставки

В есп.: всяка буква има само едно произношение *(винаги сжщото)*
В идо: едни букви (s, c) имат по две произношения, а други (q, к) се произнасят еднакво.

Би могло да се посочи още много нещо, но да спрем и се запитаме, *какво ли би било ако Идо не беше Есперанто . . . . . упростен?!*

Его защо грамадното множество есперантисти отхвърлят и не искат и да се занимават с езика, който претендира уж да е сжвършен, и его защо ние пропагандираме Есперанто.

Сжобщава П. А. К.

Факти.

14. Адвоката Georges Wilken в Александрия (Египет) е сжчинил студия вжрху законите за приемане поданство в разните страни, като е сжбрал дани чрез услугата на есперанто. Сега след войната той се обржща повторно кжм есперантистите юристи вжв всички страни, за да сжбере сведения за подобни законоположения в новосжздадените държави и за евентуалните изменения на вжпросните закони в старите.

Бѫлгари - идисти.

Преди 11 години бѫлгарският есперантист г. Тодор Кѫнев бе увлечен от реформаторското движение на идистите и издаде учебник по този „подобрен“ Есперанто, кратко учебниче (guidlibreto) и брошура „Оправдани реформи“ (от Л. Кутюра). Тогава още бѫлгарските есперантисти получиха безплатно комплекти от някои от тези издания. Па и преди това някои наши сѫмишленици бяха се заинтересували за Идо и получиха от щедрите идисти в чужбина пакети с учебници на идо и брошури за идо, пак безплатно. Дѫлги години обаче г. Кѫнев остана самичѫк на този пѫт, по който трѫгна; никой не го последва.

Сега са се явили в нашата страна няколко идисти. Вече в Пловдив и в Кюстендил били основани групи (в Пловдив „няколко“ души, в Кюстендил — 25, спор. тяхни сведения) и ето тези две групи решили да издават двумесечно списание Oriental Idisto, редактирано от г. Кѫнев.

Получихме пѫрвия му брой. От него вече поличава, с какво ще се пѫлни списанието и какво ще носи на четците си. Идизѫма предизвика на времето раздрусване в есперантското движение; това бяха годините 1908 — 909. Тогава именно есперантската преса посвети на новото реформаторско движение най-много статии, явиха се брошури и сѫчинения, водиха се полемики, и новото явление се уясни и оцени. Есперантистите намериха, че реформите на Идо, които се опитаха няколко души да **им наложат отгоре чрез авторитета на една некомпетентна делегация,** са регресивни, усложняват езика и не му носят сѫществени подобрения. [1]) И си продѫлжиха спокойно избрания пѫт: да разпространяват международният език, да сѫздават условия за неговото прилагане, и покрай това да го усѫвѫршенствуват и обогатяват под диктовката на живота, по пѫтя на естествената еволюция, без декрети отгоре. И успяха те да сѫздадат един международен живот между себе си, който сѫдѫржа доста интерес за тях. За идо те говореха все по-малко и по-малко—колкото заслужаваше това слабо, паралелно на есперантското движение. [2]) Обѫрнете някое есперантско списание от днес —

---

1) Виж **Есперантска трибуна** в миналият и настоящия брой на нашето списание.

2) Редактора на Oriental Idisto счел за нужно в списанието си да отбележи и мнението на г. проф Мла енов, че в Bul. Esp. не се пишело за Идо, когато нашите вестници сѫобщили миналото лято за голям конгрес на идистите. Редактора, който знае за този „голям“ конгрес, трябваше сам да гледа да не не говори за това. Защото този „голям“ конгрес се е сѫстоял в това, че в „голяма“ зала са се сѫбрали сто тридесет и един (131) идисти (срещу 2400 на еспер. конгрес), дѫр-

вие ще видите в него отразен есперантския живот, доста богат и разнообразен, доста сѫдѫржателен, за да отвличат есперантистите погледа си от своето дело кѫм постѫпките на хора, стоящи вѫн от това дело. Прелистете новото списание на идистите и потѫрсете, какѫв живот между идисти е отразен тука. имат ли те нещо да изпѫлни сѫс сѫдѫржателност тяхната дейност и — тяхното списание, разбира се. Не. Те главно се занимават с това, какво правят есперантистите и се ровят не в своя, а в есперантския живот, за да намират теми да говорят. Това сочи, колко бледен и лишен от сѫдѫржателност е живота между идовите приятели.

Още в уводната статия се заявява, че една от целите на списанието им е да „изобличава неверностите, преувеличенията и клеветите, разпространявани от есперантистите“.

Вѫв втората статия — „Що е Идо“, — се разправя за делегацията. Ние чакаме да ни „изобличат“ г. г. рѫководителите на списанието за тези неща, които изнесохме за делегацията в миналия брой на Bulgara Esperantisto, и да ни докажат, че криво схващаме авторитетността ѝ. Не сторят ли това . . . ще излезе, че ние, без да знаем, сме ги изобличили предварително за това, което пишат в тази си статия. В сѫщата статия автора пише, че идо, като вѫвел новите букви в азбуката, запазил **фонетичната ортография**. Нека този господин попита някое сведуще лице да му разтѫлкува, що значат тия две думи **фонетична ортография**, за да му стане ясно, че е казал нелепост подобна на тая: „стената, макар и измазана с черна боя, е бяла“.

„Най-добрите и независими есперантисти не закѫснеха да се присѫединят кѫм идо“, пише този „най-добѫр и независим есперантист“, но не казва, колцина бяха те и колцина от тях се вѫрнаха пак кѫм сѫщинският есперанто и **защо**.— И, без да иска да знае, че в Есперантското движение днес има такѫв подем, какѫвто никога преди не е имало, наивният автор не се срамува да каже: „Есперанто отбелязва упадѫк“.

В сѫщия брой се дава и стихотворение от D-r Herman „La nasko di lakrimo“. Но редакцията счела за нужно да обясни в забележка, че тя го помества не за друго, ами за да покаже на есперантистите, че и Идо бил годен за поезия, и добавя, че литературата все пак не е област за международният език, „като за изящната литература се оставят естествените езици“. Това е **и овде — и онде**. Горкият автор, какво ли ще му стане, като прочете, за каква цел са му

жали речи, уредили изложба и закрили конгреса. Поне за нещо сѫществено в разискванията и някакви решения не се писа в рапорта на в. Дневник (който единствен даде рапорт от г. Кѫнев за конгреса). За някакви частични сѫбрания на специалисти и дума не може да става, разбира се.

поместили стихотворението. А той мислел да даде естетична наслада на сжмишлениците си! Те пжк рекли, вжпреки че отричат международният език в поезията, да си послужат с неговата творба, за да наврат в очите на есперантистите едно свое мнение... пак защото тях ги интересуват повече есперантистите, а свои интереси нямат...

Ето ви и „Езикови вжпроси". Ще поясняват словопроизводството у Есперанто и у Идо. Автора на това (санким на кое ли в списанието не е все един и сжщ автор?) зле познава есперанто, малко е чел и по този вжпрос, по който ще говори. Той споменава за теорията на де Сосюра, която — изглежда — познава по дочуване. А за теорията Чефеч, която има научно-лингвистична стойност (де Сосюр идентифицира математиката с езика и не може да намери филологична основа на теориите си), изглежда че автора не е и чувал. А там именно ще може да намери може би обяснение на това, що му е неясно [1]). Той пита, защо от bros имаме broso и brosi, от plug: plugi и plugilo. Ние пжк питаме: защо в идо имаме от martel: martelo и martelagar, а от pioch: piochilo и piochar? Да не би да почне да ни обяснява, че martel е сжществителен корен, а pioch глаголен? — Че тогава сам ще си намери отговора в сжщата си статия, за която сега говорим! А сега, без да му обясняваме теорията за неабсолютността на коренните значения и за широкообемността на всяка дума вжобще, ние можем да му кажем просто, че за нас brosi е такова „конвенционално сжкращение" от brosumi, каквото е идовото belo от belulo спор. Кутюра.

Сжщият автор като че иска да каже, че докато от sulfuro прилагателното е sulfura, от fero било feraĵa! — Той или няма елементарни познания по есперанто, или заблуждава сжзнателно. В есперанто има fera, има и feraĵa, и между тях има разлика, каквато между sulfura и sulfuraĵa. Сжщо освен lego има и legado, и между тях има една тжнка разлика. В amaĵo наст. aĵ сжвсем не е умалителна — това е една смешна фантазия на автора, а violonaĵi е безсмислица, която той сам си е комбинирал и в която сам е вложил някакво вжображаемо „влошително" (!?) значение.

И разяснява още този „познавач" на есперанто, че baraĵo и barilo имали едно и сжщо значение, а тоже и sano—saneco, abomena—abomeninda. Ако тжй наедро почне и един есперантист да критикува идо, той би казал на този прия-

1) Автора между другото упреква есперантистите, че тжрпели в средата си де Сосюра, който сжздаде ред проекти за реформиране на Есперанто. Това обаче само доказва, че есперантистите тжрпят кабинетни опити с есперанто (виж. Есперантска трибуна в настоящия брой) и че виковете на идиотите, какво есперантистите фанатично не позволяват дори да се говори за реформи, са глупава измислица.

тел, че и у идо тогава са двойствености idisto и idano, redaktero, redaktanto и redaktisto.

Особено място е дадено на изложение за статията на г. проф. Младенов, която се яви в „Бѫлг. реч“. От цялата статия на г. Мл. автору се видяло преди всичко най-важно и сѫществено мястото, дето г. Мл. засяга мимоходом вѫпроса, че старите есперантисти не са организирани, та дава текстуално тази незначителна забележка на пр. Мл. После цитира мнението му, че е абсурдно да се иска, щото м. е. да служи и като орган на худож. литература. И тук този, който едно време даваше нескопосни преводи на стихове от бѫлгарски поети в спис. Lingvo Internacia, потрива радостно рѫце, че охулили есперанто, за дето есперантистите искат, междунар. език да служи и за худож. творчество—та макар, че това се отнася и до идо! И той напечатал стихотворението на Д-р Херман в сѫщия брой на това списание! Трябва да предполагаме, че сѫс сѫщата радост е посрещнал този„ приятел на международният език“ и статията на г. Б. Ангелова в сп. „Демокрация“, която се отнася колкото до Есперанто, толкова и до Идо. „Извади ми едното око, та да извадиш на комшията и двете“! — Хасѫл **Oriental** idisto!.

Лесно е за автора да отговори на това в убежденията на г. Мл., което според него засяга и идо; стига му да каже: „Той обаче греши по отношение на твѫрдението, че междунар. език не може да служи на науката, и по отношение елементите на междунар. език“. Доказал човека. Ами че всеки есперантист все тѫй лесно ще докаже, че **„той обаче греши“** по другите вѫпроси. . .

Най-сетне този пѫрви брой на Oriental Idisto, който почва сѫс закачки кѫм Есперанто, завѫршва пак с такива. В една кѫса статийка се казва, че Bulgara Esperantisto неверно сѫобщил за много тѫрговски камари, които употребяват есперанто. Както се знае ние черпим своите сведения от чужди списания, между които и Internacia Komerca Revuo. Допустимо е някои сведения да са били предадени там прибѫрзано и преувеличено. За грешките на отделни прекалено ревностни есперантисти естествено сѫжаляваме и сме готови да ги порицаем, но ние не можем да поемем отговорността. Нека г. Кѫнев повтори думите, които каза по този повод на лятошният есперантски конгрес: „Аз познавам есперантистите, между които сѫм работил, и зная добре, че това не може да се вмени в грях на всичките. Най-сетне **стадо без мѫрша не може.** Аз апелирам кѫм вас, като приятел на делото за м. е., да не се подавате на сѫобщенията на подобни пропагандатори, за да не се компрометира вѫобще делото за м. е.“ Тѫй ли говорехте г. Кѫнев? Лѫжа ли? — Последователен ли сте днес?

Ние лично нямаме вѫзможност днес да направим бѫрза справка и да установим, доколко твѫрдението на г. К. за всички тези камари е верно. Ние все пак бихме желали да знаем, дали той ще публикува в списанието си и отговори, като тоя на тѫрг. камара в Локарно (препис от който ни се прати своевремено с особено писмо). До днес сме избягвали да вмесваме личен елемент в нашите спорове, но щом работата дойде до взаимна оценка, може би ние ще бѫдем принудени да публикуваме някои от отговорите, адресирани до него, а сѫщо и писма от някои запитани камари, отправени до нас, в които хората, като веднага прозрели плитко представената уж безпристрастност и незаинтересованост на анкетйора, го характеризуват не твѫрде ласкаво.

За сега ние каним г. Кѫнева да ни отговори в своето списание на тези вѫпроси:

1. Той разгласявал ли е в чужбина в идови списания, че соф. тѫрг. камара е вѫзприела идо и кореспондира на него? [1])

2. Представителя на сѫщата тази камара на беседата за международен език на 27 февруари 1921., при дебатите за есперанто и идо, каза ли между другото в присѫтствието на самия г. Кѫнев и това: „. . . аз не зная, идо ли, идиот ли беше този, който посегна да посее семето на раздора и в такова благородно дело. . .“ и после: „Софийската тѫрговска камара, която до сега е симпатизирала на делото на есперантистите, и за напред ще помага **Вам** [сочи есперантистите], а не на каквито и да било отцепници“.

Чакаме г. Кѫнев да ни отговори, верно ли е иле не.

И тогава. . . .

Но да, тогава ще кажем и ние, че **стадо без мѫрша не бива.**

Сега, г. г. идисти, почвайте. Изобличавайте.

Жалко е, че по този пуст и безсѫдѫржателен пѫт сте трѫгнали и влагате там своите усилия, които биха принесли чудесни плодове на истинското поле на международният език, дето се сѫзижда, дето има сѫвсем по-друга храна за ратниците, от закачките и задирянията. Рано или кѫсно вие ще разберете това. Но може би ще бѫдете изморени вече и ще бѫде кѫсно да дадете подкрепата си там, дето именно вашата работа ще се осмисли.

Ат. Д. Атанасов.

---

1) Това сѫобщение бе опровергано в есперантски вестници от български есперантист. Ние не желаехме да се обѫрнем кѫм Соф. Тѫрг. Камара по вѫпроса, защото нас не ще ни радва, ако г. Кѫнев има неприятности в службата за свои тактични грешки. Днес обаче, понеже той е твѫрде бойко настроен кѫм нас, ние сме принудени да посочим неговата грешка, и то само в крѫга на есперантисти и идисти.

Бележки.

В свржзка с мисжлта на г. Вл. Лазаров за желателно организиране на учениците — есперантисти (виж статията „Pri la lektoroj de esperanto“ в настоящия брой), обржщаме вниманието на статийката „Бележки“, поместена в бр. 7 (стр. 12) от миналата (II) годишнина на нашето списание. Освен това за сведение даваме и следната извадка из „Правилника за народните средни училища“:

§ 171. В средните училища, по решение на учителския сжвет и удобрение на Министерството, се образуват ученишки благотворителни, ученолюбиви, спортни, юнашки, туристически, археологически. кооперативни, вжздржжателнни и други дружества, както и такива за изследване и изучване на родината, дружества за родно изкуство, за украса и др.

Забележка 3. Учениците, освен това, могат да бждат членове на спортни и други дружества, уставите на които са удобрени от Министерството.

И тжй, вжпросжт е разрешен, и нищо не пречи на всички organizemaj сжмишленици да действуват в това направление. Ние само можем да пожелаем, щото всяка нова организация да се присжединява кжм общото Бжлгарско Есперантско Дружество, защото не с разпокжсани, а с обединени сили можем постигна значителни резултати. Помнете: Maro estas gutaro!

Af.

Бжлгарски есперантисти! Хиляди наши дейни сжмишленици в Русия умират от глад! Есперантистите в другите страни са сжбрали вече чувствителни суми за да подпомогнат оняя, които са допринесли не малко за успеха на Есперанто, а и днес предано работят. Основания при Б. Е. Д. фонд „por la malsatantoj en Rusujo“ е в мизерно сжстояние. Докажете на дяло, че сте истински есперантисти.

Esperanto - Movado.

Enlanda.

Gazetaro. En la tagaj ĵurnaloj de tempo al tempo mallongaj sciigoj pri E. — En № 6 de „Periodičeski Čitališten List“, organo de la lokaj legsocietoj en vilaĝo Dobromirka (Sevlievsko) longa kaj tre bona artikolo pri E. de Iv. V. Gunev. En „Echo

de Bulgarie“ (franclingva taga ĵurnalo) de 18. febr. art. de At. D. Atanasov: L' espéranto en Bulgarie.

Sofio. La sofiaj esperantistaj estis feliĉaj gastigi dum kelkaj tagoj de Marto la aŭstralian samideanon S-ron Hudson.

La 19. Marto en la kvartalo Poduene publika propag. kunveno; parolis At. D. Atanasov pri la aplikado de E. kaj la praktikaj servoj, ricevataj per ĝi; li prezentis per demonstraciaj tabeloj la facilecon de la lingvo kaj donis kelkajn demandojn al la 14-jara Vili Ganĉev kaj al S-ro Nikolov, laboristo, ambaŭ esperantistoj depost unu jaro, kiuj respondis ankaŭ en Esperanto kaj poste klarigis al la publiko, pri kio ili estis demanditaj kaj kion respondis. Blinda samideano legis kaj tradukis esperantan legaĵon el „Esp. ligilo“. S-ro Hudson, kiu ĉeestis, per mallonga parolado, laŭvorte tuj tradukata, ilustris per kelkaj faktoj el sia ĉirkaŭmonda vojaĝo la praktikan valoron de Esperanto.

La 9. Apriio At. D. Atanasov referis pri Esperanto en kunveno de la „Societo de l' bulgaraj verkistoj kaj publicistoj“. La Societo alprenis rezolucion favoran por E., kiun ni publikos en la sekvonta N-ro.

La 14. aprilo oni festis en intima kunveno la datrevenon de la morto de Zamenhof. At. D. Atanasov referis pri la vivo kaj la verko de la genia morinto.

Ruse. Malfermita kurso kun 30 partoprenantoj. Gvidanto G. Maznev, sekretario de la loka esper. grupo.

Kirĝali. Nuntempe estas gvidataj du kursoj por geurbanoj: unu por komencantoj, alia por progresintoj.

La lasta amuzvespero donis netan profiton de levoj 3700, uzotaj por la esperanta fondo por la malsatantoj en Ruslando kaj por la fondo „konstruo de urba teatro“.

v. Ĉelopeĉ (apud Pirdop) Fondita nova grupo, kiu tuj aliĝis al B. E. S. Komitato: Ganĉo Ĵofelinov — sekretario, A. Pangarev — kasisto kaj R. Kafalieva — Bibliotekistino.

Plovdiv. Priesperanta parolado de S-ano Penko Stoev antaŭ studantoj ĉe la komerclenejo; bene vizitita. Kiel sekvo komencita kurso per lernantoj de la lernejo kun 10 partoprenantoj.

Tirnovo. Estas gvidataj du kursoj kun 30 partoprenantoj.

Varna. La 21. II j. k. jara kunveno de la loka grupo „Frateco“. Novelektita estraro: pr. Georgi Karanĝulov, sekr.-bibl. F-ino Zora Mladenova, kas. G. Konstantinov, rezervaj membroj M. Milĉev kaj F-ino Nad. Ilieva.

Alilanda.

В педагогическата есперантска конференция, уредена от института Жан Жак Русо (Женева, 18-20 април), са взели участие есперантисти — представители на есперантски организации и министерства—от следните страни: Австрия, Англия, Белгия, Бжлгария, Дания, Египет, Георгия, Германия, Италия,

Китай Нидерландия, Русия, Румжния, Унгария, Украйна, Франция, Финландия, Чехословашко, Швейцария, Швеция, Япония и др. Повечето джржави са били представени от делегации, като английската е броела 25 члена, а общо около 100 души за всички страни.

Вжзпитателският интернационал (Internationale de l'Enseignement), който вече има секции в Франция, Германия, Испания, Италия, Унгария, Нидерландия, вжв временния си устав е приел за официален език есперанто. В чл. 5 от сжщия устав, между другото, се поставя за цел пропагандата на есперанто в сжгласие с есперантските организации.

Австрия. Управителният сжвет на организацията на трамвайните служащи вжв Виена (17000 члена) проявява голям интерес кжм есперанто и вече няколкократно подканя членовете да изучават езика. Между трамвайджиите има добри есперантисти. В отворените напоследжк два нови курса се записали около 140 души.

Германия. По решение на министерството на вжтр. работи, известния Саксонски Есперантски Институт е станал „Есперантски Институт за Германската Република".

Министра на пощите е издал заповед до дирекциите на телегр.-пощенските станции, да сжставят списжци на чиновниците, които знаят или изучават есперанто и ги пратят до председателя на Сжюза на есперантистите телегр.-пощ. чиновници.

Градския сжвет в Дюселдорф е отпуснал 10,000 г. марки за конгреса на Германската Работн. Еспер. Лига.

Данциг. (свободен град). Сената е решил да се отпускат ежемесечно по 1000 марки на есперантската организация.

Естония. В Tarto през последния месец са водени шест курса: за студенти, в университета, от професор Wäisäla (100 души), три общо за граждани, и по един за ученици и занаятчии.

Испания. Подобно на барцелонският университет, открил е официален курс за изучаване есперанто и университета в Валенция.

Италия. В Милано есперанто се преподава в петите и шести класове на народните училища. Градски курс сжс 125 души.

Русия. Есперантското движение е оживено в цялата страна. В Москва е зопочнал трескава дейност известният есперантист А. А. Сахаров. Почти е готов за издаване пжлен еспер.-руски речник, при чието сжставяне вземат участие и университетските професори М. Соленкин, (ботаника), С. Кожевников, (зоология), А. Успенски (химия), Р. Каруэин (анатомия). С. Обручев (геология и минералогия).

Унгария. В Будапеща през м. март от работническата espер. организация са били отворени 21 курса, всеки един с не по-малко от 25 курсисти. Макар че много есперантисти работници не са членове на организацията, тя брои около 500 члена.

Финландия. Правителството се съгласило да отпустне 50000 финл. марки за XIV унив. Еспер. Конгрес (8 — 16 авг н. г.)

Франция. В Париж е основана група от есперантистите графически работници, към която се присъединили много души от околията.

Чехословашко. Полската социалист. партия е открила официални курсове в Karvina, Orlova, Stonava, Gorna-Suchà, Trzyniec.

Есперантското движение в последно време се засилва твърде много сред работниците, особено в западна и сев. западна Чехия. Почти ежемесечно се уреждат в разни места районни събрания. Плзенската еспер. работн. група брои няколко стотин члена.

Съед. щати. Esperanto Sevice Corporation е изпратила за гладуващите в Русия близо 22000 герм. марки.

Бразилия. Министера на обществ. работи на 4 февр. т. г. е издал заповед до дирекциите на телегр.-пощенските станции, да съставят списък на чиновниците, които владеят или учат есперанто, и го изпратят на председателя на Бразилската Еспер. Лига.

Азия. В Бомбай е открит курс под покровителството на „Bahai Assembly".

Япония. В Киото в Otani Daigaku (будистич. университет на най-силната в Япония религиозна секта Hongaĵi) е въведено изучаването на еспреранто, с цел да се подготвят опитни есперантисти, които да преведат библията на будистите на есперанто и за да се пропагандира будизма чрез есперанто.

Читателю, не забравяй фонда „plibonigo de la organo"! От неговото засилване зависи много, какво ще ти дава списанието.

Sciigoj-Известия.

DE LA SOCIETO.

— В заседанието си на 14. април, т. г. Централния комитет реши:

IX конгрес на българските есперантисти ще се състои

в София, на 6. 7. и 8. август, т. г.

На конгреса да се поканят и есперантисти от сжседните държави.

За покриване разходите по уреждане на конгреса, определи се конгресна вноска: за всеки свой делегат всяка група плаща по 10 лв.; гостите на конгреса плащат по 5 лв.

Групите са длжжни да упжлномощят надлежното число свои делегати (чл. 21 от устава), макар и те да бждат от други групи. До 1. август всяка група трябва да сжобщи имената на делегатите, които ще я представят. Нови групи, които се присжединят кжм дружеството след 1 юли т. г., няма да имат право да участвуват на конгреса с делегати; техните членове могат да участвуват като гости.

Бжлгарски есперантисти, гответе се за конгреса! Платете незабавно своя внос, за да може да се уреди добре с време всичко.

DIVERSAJ

— Представител на Internacia Scienca Asocio за Бжлгария е Атанас Д. Атонасов. Годишен внос на членове-абонати за нашата страна е 51 лв. Сумите и присжединенията да се изпращат на Атанас Д. Атанасов, ул. Оборище, 44, София. Само абонати на Internacia Scienca Revuo пращат своя абонамент (40 лв.) направо на издателството: S-ro Jung **Köln — Horrem** (Germ.) — Желателно е нашите сжмишленици с више образование да се присжединят кжм този сжюз, за да могат в неговите секции да се сближат с есперантисти от своята научна специалност.

— S-ro Milĉo Georgiev, malnova Sofia esperantisto, edziĝis je F-ino Marija Nikolova.

La meritinta membro de la Varna esp. grupo „Frateco“, S-ro Vasil Simeonov Baĉvarov edziĝis je nia samideanino F-ino Katina Vasileva Naumova.

Al la novaj geedzoparoj sinceran gratulon!

—At. D. Atanasov kore dankas ĉiujn samideanojn, kiuj salutis lin je la paskaj festoj; aparte respondi al ĉiu saluto estas al li neeble.

— Излязла е книгата „Есперанто като културен фактор“ от г. Ил. Силвестриев, издание на библ. „Световник“ (Плевен). Книгата е нагласена като отговор на г. Б. Ангелов; цената й е 5 лв.

— Излезе № 9-10 от Bulgara Esperanto—Biblioteko; сждържа анкета за междунар. език направена между наши видни общественици, писатели и публицисти.

— Излязла е от печат книжката „Международният

език и работническата класа" (нужда, ползи, мнения, употреба, граматика). Книжката е издание на комунистич. еспер. група в София Balkana Liberiga Stelo. Цена 6 лева. Доставя Георги Иванов, ул. Хаджи Димитжр, 21 София.

— Adresoj de lokaj gvidantoj de la Esperanto-movado:

Sliven: Vasil A. Slavov, advokato — prezidanto de la loka grupo „Espero"

Jambol: Petr Spasov, juĝisto — prezidanto de la loka grupo.

F-ino Ekaterina Ĉeŝmeĝieva, sekretariino de la grupo.

Penko Petrov, asekuragento.

Petr Boĉkov, kasisto de la grupo.

Gabrovo: Vasil K. Tabakov, str. Aprilova 4 — prezidanto de la grupo „Verda Torĉo".

Skrinjano, Kjustendilsko: K. Filekov, prezidanto de la loka grupo.

T. Pazarĝik: Dimitr Tuĝarov, Ferdinand 26. — prezidanto de loka lernista grupo „Verda Stelo" kaj delegito UEA.

Petr Taŝkov, distrikta juĝejo — esperanta lektoro en la tiea knaba gimnazio.

Ricevitaj monhelpoj por la fondo „plibonigo de la organo":

P. T. B. Hudson (Australio) 85 lv.
Doĉo T. Stanev (Sevlievo) 30 .-
Dank al senlaca agado de nia fervora samideano en Kirĝali, s-ro Vasil V. Tenĉev, ni ricevis de:
Vasil Vaĉev Tenĉev (Kirĝali) 50 lv.
Boris Monĉev „ 30 „
Petr Dirmenĝiev „ 20 „
Dimitar Demirev „ 5 „
Jordan Georgiev „ 5 „
Moiz Ĉakirov „ 10 „
Hamdi Mehmedov „ 10 „
St. Bakarĝiev & Hristev „ 20 „
Koljo Kalajĝiev „ 30 „
Dimitar Gramatikov „ 5 „
Ivan Vulev „ 30 „
Juda Menda „ 10 „
Hristosko Todorov „ 30 „
Stefan Zafirov „ 10 „
Nuri Hasanov „ 10 „
Atanas Bojaĝiev „ 10 „
Nikola Simov „ 10 „
Ĵozef Faraĝi „ 30 „
Garabet Papazian „ 20 „
Baruh Ĉakirov „ 20 „
Jzra Eskinazi (Plovdiv) 30 „
Dimitar Beĉev (v. Ustovo) 10 „
Bilimen Aptekar (Kiiĵali) 10 „
Bojan Benev „ 10 „
Ivan Angelov & Cie „ 30 „

Koresponda Fako.

Kontraŭ 300 — 500 bulg. poŝtmarkoj mi tuj sendos saman kvanton da bavariaj p. m.

R. Bogner. Nürnberg — (Bayern), Wielandstr. 3.

ВНИМАНИЕ ЕСПЕРАНТИСТИ!

Жилището и канцеларията на всеки едного тряба да краси хубавата алуминена плочица (5/9 см.) сжс зелена звезда и надпис esperanto parolata или membro de U. E. A. Чудесна пропаганда!

Цена: 1 екз. 5.—лв., 10 — 45.—лв., 20 — 80.—лв. предплатени. Искайте от П. Колев, Регентска, 19 — София.

IX Конгрес на бжлгарските есперантисти.

В София, 6, 7 и 8 август 1922.

Частни сжбрания:

През време на конгреса ще станат следните частни сжбрания:

На комунисти-есперантисти, урежда „Balkana Liberiga Stelo", адрес: ул. Веслец, 10.

На вегетариянци-есперантисти, урежда групата на вегетариянците-есперантисти в Бжлгария, адрес Дим. Симеонов, ул. 6 Септември, 1.

На преводачи и писатели, урежда Ат. Д. Атанасов, ул. Оборище, 44.

Всеки желающ да вземе участие в частните сжбрания с прочитане на реферат или като прост участник, да сжобщи това на уредниците на сжбранията.

Допжлнително ще се сжобщи и за другите частни сжбрания, след като се получат сжобщения от желающите да уредят такива.

Всички желающи да четат реферат пред конгреса тряба да сжобщат това по-вжзможност в скоро време, за да може да се определи окончателен дневен ред.

От конгресния комитет.

Между слепите в Бжлгария Есперанто бжрзо си пробива пжт. За тях той носи много нещо, ала те не са в сжстояние да си набавят литература. Фонда „por la blindaj esperantistoj" има тая цел. Той тряба да се подкрепи от всички!

---

23. София — Мара Зафирова,
ул. Цар Борис 40.

Есперантска лотария!

Софийската Секция от Бжлгарското Есперантско Дружество разиграва лотария от 6000 билети по пет лева единия. Тегленето на лотарията ще стане на 8 август т. г. (третия ден на конгреса на бжлгарските есперантисти) в София.

Печелят 143 билети. По важните печаби са: 1000 лв. в пари, най-хубавите сжчинения излезли на есперанто и разни предмети.

Чистия приход от лотарията ще се разпредели:
10% фонд гладуващите в Русия;
10% за Бжлг. Есперантско Д-во;
10% фонд паметник на Д-р Заменхоф;
25% подпомагане органа на слепите есперантисти — „Esperanta Ligilo";
25% за есперантска библиотека и остатжка за други пропагандични цели изразходван по усмотрение на Софийската Секция като уредница на лотарията.

Всеки, който продаде 25 билети, веднага с внасяне стойността на продадените билети получава даром един билет. По тоя начин всеки вложил малко труд за подпомагане общото дело, ще получи вжзнаграждение за този труд. Много сжмишленици по тоя начин могат да сждадат известни приходи за групите си, като разпродават билетите от името на групата.

Сжмишленици, постарайте се до конгреса да бждат разпродадени всички билети! Нека всеки от вас вложи малко амбиция и помогне на това общо дело. Да опитаме дали с общи усилия можем да си доставим необходимите средства за пропаганда.

Билетите са вече отпечатани. За да не става разпращането им из провинцията безразборно, нека всеки да сжобщи веднага, колко билети се ангажирва да продаде в града или селото си, за да се има пред вид при разпращането на билетите.

Билети ще се изпратят сжщо и на отделните групи.

От Софийската Секция на
Бжлг. Еспер. Д-во.

Redakcia Komitato:
At. D. Atanasov **Pan. At. Kolev** **Ivan Dobrev**
Adreso de la redakcio: bul. Maria Luiza, 46, Sofio (Bulg.)

Печатница „ОРИЕНТ" ул. Веслец 7. — София.